

ב"ס"ד יח' מנחם-אב ה'תשפ"ג
 הדלקת נרות - 19: 16
 צאת השבת - 20: 07
 רבנו תם - 20: 58
שעון קיץ - מהלוח המדוייק של "אור החיים"
 ע"פ "אופק תל אביב"

שנה עשרים וְשלוש - עלון מס' 1168
 @ ביום שני התרת נדרים ראשונה, 40 יום קודם ראש השנה.
 @ להקדשת העלון או השיעור בלויין לרפואה, לברכה והצלחה. זיווגים הגונים או להבדיל לעיני יקירכם, התקשרו למערכת 054-7743834

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

כפטידין: "ותאמר ציון"
 (ישעיה מט')
 שבת זו
 "השנה דנחמתא"

פרשת עקב

הרה"ג יצחק יוסף שליט"א
 יחל את שיעורו בלויין
 בבית הכנסת "אוהל מועד"
 במוצ"ש בשעה 21:30
 סגולה טובה להשתתף

❏ **"לא תירא מהם זכור תזכור את אשר עשה ה' אלוהיך"**

מדוע הכפילות 'זכור תזכור' ? אלשיך: "תזכור יציאתך ממצרים ולא ירך לבך ... ועל ידי כן תזכור בעת ראותך את הגויים ההם לפניך" "זכירת ניסי מצרים תסייע בכיבוש הארץ".

❏ **"לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו"**
 לפעמים יתכן שעל-ידי הכסף והזהב שתקח לך מעל העבודה-הזרה, תצליח בעסקיך ותבוא לידי עשירות, ואז תתחיל לחשוב כי הצלחת בזכות כוחה של העבודה-הזרה ונמצא שעל-ידי הכסף והזהב תיכשל בעבודה-זרה גופא.

❏ **"ארץ אשר אבניה ברזל"**
 כן דרשו חכמינו על הפסוק 'אל תקרי אבניה אלא בונים, אלו תלמידי-חכמים שעוסקים בבניינו של עולם ומחדדים זה את זה כברזל' (תענית ד). (מעיינה של תורה) ו"עיתה ישראל מה ה' שיואל מעמך..."

❏ **"ועתה ישראל מה ה' שיואל מעמך..."**
 חז"ל אמרו לדרוש מאה במקום מה. הכוונה למאה הברכות שמצויים מדוד המלך על שום שריחוק מה' גרם למותם של מאה איש כל יום. עיי הברכות נתקרב אל ה'. רוב הברכות נמצאות בתפילות שמו"ע שזה 57. רמז גדול על זה הבא"ח כותב: 'ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'." מזרח=גימ' 255, מערב=גימ' 312. זה פחות זה יוצא בדיוק 57 כמניין הברכות שמו"ע. ודויק. (ב. בר דין הי"ו)

פינת הניבים והפתגמים

הלך החבל אחר הדלי = הטפל נגרר אחר העקר.
דוגמה: פאָשר נשאל הַתָּהּ הַצֵּעִיר פִּיצֵד הַסִּפִּים לַעֲזוּב אֶת הַעֵיר הַגְּדוּלָה וְלַעֲבוֹר לִישׁוּב קָטָן וּמִרְחֵק מִן הַמָּקוֹם עֵנָה בְּהוֹמוֹר: "הַלֵּךְ הַחֶבֶל אַחַר הַדֶּלִי".
מקור: "אֲדַנִּי שָׁאַל אֶת-עֲבָדָיו... אָמַר לוֹ יוֹסֵף: הֲיֹדָעָה, לָמָּה אֲתָּה דֹבֵר מִפֶּל אֲחִי? ... אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל שְׁעָרְבָתִי אוֹתוֹ [אֶת בְּנֵימִין]. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה לֹא עָרַבְתָּ אֶת אֲחִיךָ בְּשִׁמְכֶתֶם אוֹתוֹ לְיִשְׁמַעֲאֵלִים בְּעֵשְׂרִים כֶּסֶף וְצִעַרְתָּ אֶת אֲבִיךָ הַזֶּקֶן וְאָמַרְתָּ לוֹ: "טָרַף טָרַף יוֹסֵף" - וְהוּא לֹא חָטָא לָךְ, אֲבָל זֶה שִׁחְטָא וְגַב אֶת הַגְּבִיעַ - אָמַר לְאֲבִיךָ: הַלֵּךְ הַחֶבֶל אַחַר הַדֶּלִי [בְּנֵימִין אַחַר אֲחִיו הַגְּדוֹל יוֹסֵף] [מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא "מִקְצָ" ל]. (ניבונוכך)

➔ ברכה והצלחה כשכר טוב על שמירת התורה.
 ➔ דברי מוסר על מעשה העגל, שבירת הלוחות ותפילתו של משה.

➔ הלוחות השניים והבדלת הלוויים לשרת בקודש.
 ➔ חזרה על הניסים במדבר, והזכרת שבחה של ארץ ישראל.

➔ פרשה שניה של "קריאת שמע" ואזהרה נוספת על שמירת התורה והמצוות.

והיה עקב תשימעיך

"והיה" לשון שמחה. מנהג החסידים לעשות ריקודים, בכדי לקיים 'עבדו את ה' בשמחה', וככתוב 'יהללו שמו במחול', וזה מרמזו 'והיה' שמחה, 'עקב' ברגלים ובעקב, להרימו טפח מעל גבי הקרקע בריקודי מצוה. (נועם אליעזר)

"והסיר ה' מומך כל הכול"

ממך כל חולי ר"ת חכם לרמז שאמרו חז"ל מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. (פנינים)
 ❏ **"מרשיית השנה"**

"מרשיית" חסר א' לרמז מתשרי, אותיות מרשיית שבוחדש תשרי נקבע כיצד תהיי שנתו של האדם מתחלתה. (בעל הטורים)

המסות הגדולות אשר ראו עיניך

❏ **המסות הגדולות אשר ראו עיניך** (ז' - י"ט)
 תיבת "אשר" בגימטריה דצ"ך עד"ש באח"ב, שהן המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים, והן "המסות הגדולות אשר ראו עיניך".

"זית שמן ודבש"

❏ **"זית שמן ודבש"** (ח' - ח)
 אומר רבי מאיר שפירא מלובלין, החלב נעשה עיני שהדם נעכר, אך הוא מזין ובריא, הדבש נעשה עיני הדבורה הטמאה, והוא כל כך טוב שאפילו אם נופל שרץ לתוכו, הריהו נאבד ונעשה טהור. וזאת הסגולה של ארץ ישראל, כמו שהחלב והדבש באים מהטמא ונעשים טהורים, כך ארץ ישראל סגולתה להחזיר את החוטאים בתשובה.

"לא על הלחם לבדו יחיה האדם"

❏ **"לא על הלחם הצינוני הגשמי חי האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם"**, כי אם בזכות הדיבור שיצא מפי השם-יתברך בשעת הבריאה, הנותן כוח קיום לחלם, שכן כוח רוחני זה הוא המזון לנשמה.

הסירו ממשול מדוך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חידושי": http://www.hidush.co.il/ http://ladaat.info/

הלכות השלמת מאה ברכות בשבת

א. ירבה בשבת בפירות ומגדים ומיני ריח, כדי להשלים מנין מאה ברכות. וגם הנשים צריכות להשלים מאה ברכות, ולכן אם אינן יכולות להשלים מאה ברכות בברכת הפירות, תתפללנה גם תפלת מנחה. [ילקו"י].

ב. אחר ברכת המזון יש נוהגים לחזור ולברך ברכת הריח. ונראה שזהו כשהסירו מעל השולחן עצי הבשמים אחר בריך עליהם. לפני הקידוש, וחזרו והביאום לפניו אחר ברכת המזון. אבל אם היו מונחים כל הזמן על השולחן לפניו, אין לחזור ולברך עליהם אחר ברכת המזון, מכיון שלא הסיח דעתו מהם. והיודע בעצמו שהוא עתיד להריח אחר ברכת המזון, אפילו אם הסירו הבשמים מעל השולחן וחזרו והביאום על השולחן אחר ברכת המזון, אינו רשאי לברך עליהם, אם לא הסיח דעתו מהם. ואף על פי שיש אומרים שברכת המזון נחשבת היסח הדעת לענין ברכת הריח, מכל מקום כיון שיש חולקים, לא יהא אלא ספק וקיימא לן ספק ברכות להקל. ומברכים ברכת הנותן ריח טוב בפירות על לימון שיש בו ריח טוב.

ג. הנוהגים לברך על דגים וכוי"ב לאחר הקידוש קודם ברכת המוציא, יש להם ע"מ שסמיכו, אך יזהרו שלא יאכלו שיעור כזית, שלא יכנסו בסיפק ברכה אחרונה. ואם אכלו כזית לא יברכו.

ד. אף על פי שצריך להשלים מאה ברכות בשבת בפירות ומגדנות, מכל מקום אין לברך על הפירות שלפניו, על כל פרי ופרי בפני עצמו, כגון אם בירך בורא פרי העץ על תפוח, אינו רשאי לברך שוב על אגס, וכדומה. וכן אינו רשאי לאכול פרי ולברך לפניו ולאחריו, ומיד לאכול פרי אחר, ושוב לברך עליו ברכה לפניו ולאחריו. אלא אם כן בירך ברכה אחרונה ולא היה בדעתו לאכול יותר בעת ההוא, כשיעבור אותו הזמן רשאי לחזור ולברך. (ילקו"י)

ה. בשבת, מותר להניח את הפירות והמגדנות שהובאו לפניו על השולחן, עד לאחר ברכת המזון, כדי לברך עליהם לפנייהם ולאחריהם ולהשלים בכך מאה ברכות בשבת. ואין לחוש בזה לגורם לברכה שאינה צריכה. וטוב שיצוה לפניו ביתו להביאם לפניו לאחר ברהמ"ז.

ו. מי שמאריך בסעודה שלישית, גם לאחר צאת הכוכבים, ואחר כך מברך בסוף הסעודה על פירות ומגדנות, וברכת המזון, מהני שפיר להשלים לחיוב מאה ברכות בכל יום.

חיוב מצוות - מנהג נאה ומשובח לספור את הברכות בשבת, כדי לוודא שאכן השלים מאה ברכות. וכן מנהגו של מרן הראשון לציון זצ"ל לספור את הברכות כמונה מרגליות. ומחבת הרב למצוות, יש לו בבית עציצים של עצי ועשבי בשמים, כדי להשלים מאה ברכות, וכן לימון.

ברכות התורה - אם אינו יכול להשלים מאה ברכות בפירות ובשמים, יכוון לברכות העולים לתורה וההפטרטה, ויענה אמן, ויחשב לו כאילו ברך בעצמו, כי גדול העונה יותר מהמברך. (סימן רפד ס"ג. רעק"א ס"ק ד. שבת)

זיכוי הרבים - מנהג יפה להביא סוגי בשמים לבית הכנסת, כדי לזכות את הציבור במאה ברכות. ומסופר על החתם סופר זצ"ל שהיה מביא עמו בשמים לבית הכנסת ביום כיפור, ונותן לאחרים לברך ולהריח, כדי לענות אחריהם "אמן", ויצטרף לו למאה ברכות.

ויהי ערב ויהי בוקר - חשבון מאה הברכות מתחיל מערב עד ערב ולא מבוקר עד בוקר. והמקדים לקבל את השבת מזמן פלג המנחה, וכן המאריך בסעודה אחר צאת השבת, מצטרפים לו הברכות לחשבון מאה הברכות של שבת.

מכל מלמד השכלתי

”ארץ חיטה ושיעורה יגפן והאנה ורימון

ארץ זית שמן ודבש”

חיטה - השיעור הנמדד על ידי החיטה הוא "כדי אכילת פרס". שיעור זה, המובא בגמרא ביחס לבית מנוגע, הוא שיעור סעודה בתורה בעיניים רבים (לברכה, לאכילה ועוד...). סתם סעודה נמדדת על ידי חיטה.

זית - שיעורו הוא לסתם אכילה, הנמדדת בכזית.

דבר נוסף המשותף לחיטה ולזית הוא סמיכותם ל"ארץ". בפסוק מופיעה פעמיים המילה ארץ: "ארץ חיטה..." ו"ארץ זית שמן". מדוע מופיעה החיטה פעמיים? החיטה והזית בונים את **עיקר הבית**, עיקר בניינו של האדם ואת שלמות הדעת באדם.

שעורה - לטומאת מת. השעורים הם מאכל בהמה, והם בונים את הצד הבהמי שבאדם - את גופו. על כן שיעור לגוף האדם כשניטלת ממנו נשמתו נמדד על פי השעורה.

דבש - שיעורו לאכילה ביום הכפורים, "ככותבת הגסה", שזהו פרי התמר.

תאנה - כגרוגרת להוצאת שבת.

רמון - דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים.

”ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוסיך”

המגיד מדובנא מסביר את גודל עניין ברכת המזון בדרך של משל למה הדבר דומה:

מעשה באלמן, שהיה לו בן יחיד מאשתו, והיה חביב עליו עד מאד. לימים נשא אישה שנייה, אלמנה אף היא, שהייתה לה בת מנישואיה הראשונים. הקשר ביניהם לא היה במיטבו שכן, היה הבעל חושד באישה, שהיה מעדיפה את בתה ודואגת לה לכל צרכיה, ומזניחה את בנו במאכלו ובבגדיו. ואילו האישה הייתה אף היא חושדת בבעלה, שהוא מאיר פניו לבנו ומפנקו יותר מבתה. לאמיתו של דבר צדקו שניהם, שכן אף בלא יודעין האדם קרוב אצל עצמו ובשרו, משום כך שררה מתיחות בביתם ושלוש הבית הופר. לימים גדלו הבן והבת, וההורים נדברו ביניהם לומר. לימים גדלו הבן והבת, וההורים נאמן בישראל ודאגו האחד לרעהו. והוריהם דאגו לשניהם והרעיפו אליהם אהבה, ומני אז שרר השלום במעונם. ואדרבה, ילדיהם - שהיו קודם לכן סיבה לפירוד הלבבות ביניהם - היו עתה הסיבה להידוק הקשר ולאחווה.

והנמשל ברור: הקב"ה ברא את האדם כשילוב של גוף ונשמה, גשמיית ורוחנית. אבל בין בני זוג אלו שוררת מתיחות מתמדת כי הנשמה אוהבת את בני טיפוחיה, וחפצה להתעלות ולהזדכך בתורה ובמצוותיה, ואילו הגוף אוהב את מנעמי העולם ואת חמדותיו.

כאחד הגדיים הזריזים

זו היתה ציפיה מורטת עצבים. לא היה יום, לא היה לילה. התפילות קרעו שחקים והגיעו עד כיסא הכבוד. בן! רוצים בן, אחד, בריא שנגדל אותו, נטפח אותו, נחנך אותו ונשלח אותו לתלמוד-תורה, שזוכה שיהיה לנו צאצא תלמיד חכם וירא אלוקים. איך אפשר – ריבונו של עולם – להקים משפחה מבלי לזכות לפרי בטן, לפנייה של תינוק, לחיוך הראשון, לנפנופי הידיים, להחלפות, לבקבוקי המטרנה האינסופיים. איך אפשר!?

אליעזר וגרציה אדמון לא התייאשו, גם אחרי 18 שנות נישואין עקרים הם היו בטוחים שיש תקווה, שהקבי"ה יאזין לתפילתם ואל שוועתם, והישועה בוא תבוא...

בן או בת – העיקר המשכיות. גרציה אשה חרוצה וחזקה. חרותיה לעבודה מתארות אותה כמורה יסודית, קפדנית, אבל שופעת חמימות לתלמידותיה. חמימות לחוד, ודרישות לחוד. ההומור אמנם לא היה צד חזק באישיותה, אבל המורות וגם התלמידות ידעו שעצב גדול שוכן בליבה, ולמי יש מצב רוח לבדיחות. רבות מהן במשך השנים שינו את שמה ושם אמה, גרציה בת נעמי שמחה, לזרע של קיימא. אמן. אליעזר אדמון יהודי פשוט וירא שמים בתכלית. בעודו עוסק בנסיעות מקצה הארץ לקצה, הוא משגן משניות וגורס מזכרונו את הסוגיה האחרונה של הדף היומי. אליעזר וגרציה תמכו ועודדו זה את זה, אבל הכתלים הריקים, ההווה הכבד והשקט הנורא העיבו על שמחת חייהם. בן... רוצים בן... כמה אפשר לחכות?

מסובב כל הסיבות נענה לתפילתם. הודו להשם כי טוב כי רב חסד הוא. הם החליטו לשמור בסוד את הבשורה הטובה, בבחינת אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, וכאן במקרה הזה צריך גם המון המון ברכה וסיעתא דיישמא. בשליש השני של ההריון, ולאחר שנועצה עם רופאת המשפחה, יצאו הזוג אדמון לבצע בדיקת אולטרא-סאונד, כדי לשמוע ולשמוח שהכל מתנהל בצורה בריאה ותקינה. רצו לשמוע...

"צר ליי" אמר להם ד"ר בליבשטיין בעיניים כבויotes "אבל האולטרא-סאונד חושף בעיה כאובה שיש לעובר. אני יודע שאתם מצפים לתינוק למעלה מ-18 שנה, אבל אינני יכול להסתיר את המימצא הקשה..."

גרציה ואליעזר היו ישובים מולו, ועננה שחורה של קדרות החלה לסחרר אותם, והפכה את אבריהם לכבדים מנשוא. האם זה נסיון שלא יוכלו לעמוד בו? אולי אנחנו רק חולמים?

"האמינו לי משפחת אדמון, המימצא הזה הוא נדיר, לעובר שלכם אין פגיים. לא ידיים... לא רגליים. הראש והגוף תקינים, הדופק סדיר... אבל..."

בכי כזה קורע לב, לא שמע ד"ר בליבשטיין מאז נכנס לתפקידו כרופא. מרירות ויגון של 19 שנים עמוסות תקוות שנתמססו, נשפכו כמפלים אדירים על שולחנו, והוא נותר ישוב מאובן ונבוך. "הלוואי ואני טועה... ביקשתם גם את חוות דעתו של ד"ר מנן, ולצער... אני ממש מצטער...". ד"ר בליבשטיין הגיש לבני הזוג כוסות מים קרים, ורק אחרי שעה ארוכה הם אזרו כוחות נפש וגוף לצאת מן המרפאה, אל אופק מבהיל לא פחות מעידן העקריות.

כבוד הרב, אלה הממצאים. מה עושים? שאל אליעזר אדמון בעיניים לחות את גדול הדור. אנחנו מחכים לתינוק הזה עוד מעט 19 שנה. מה עושים?

הרב ז. הרים את עיניו הטהורות והבורקות וחיך חיוך ענק של טוב לב ואהבת ישראל. חיוך שנכנס ללב הפצוע כמו תרופה מדהימה שפותרת כל מכאוב. אקמול של כל

המחלות. "הו, ידידי החשובים אליעזר וגרציה אדמון, מזל טוב. אני שמח בשמחתכם. שיהיה בשעה טובה... נו אז האולטרא-סאונד אומר שאין ידיים, אין רגליים. לא נעים. אבל זה רצון השם, ואתם יודעים מה, אגלה לכם סוד. הבורא יתברך דואג לכל יציר נבא. הוא משלים לו זאת הוא צריך להיוולד עם איבר חסר, הוא משלים לו זאת עם איברים אחרים. סכיתו ושמונו ר' אליעזר וגברת גרציה", ליטף חיובו של הרב את פניהם העגומות של בני הזוג. "רבי יעקב מעמדן מספר שבזמנו היה סופר סת"ם, שכתב מזוזות וספרי תורה הכי יפים ומהוקצעים באותה תקופה... עם הרגליים. "כן, כן, עם הרגליים, כי הוא נולד בלי ידיים, וקיבל ברגליו, שהפכו לידי, עוצמות וכישורים חסרי תקדים, ובנוסף הוא היה ירא-שמים ואנשים עמדו בתור לקנות ממנו ספרי תורה, תפילין ומזוזות. אגלה לכם עוד סוד, אחד מחכמי הדורות היה גביהה בן פסיסא, הוא נולד עם גיבנת ועליה עוד גיבנת. כשהגיעו שליחי העם המצרי למלך אלכסנדר מוקדון ותבעו שעם ישראל יחזיר להם את ביזת מצרים, חכמי ישראל עמדו פעורי פה ולא ידעו מה להשיב. אבל גביהה בן פסיסא ביקש להישלח, והשיב למצרים התובעים, שהוא מוכן להשיב את ביזת מצרים, בתנאי שהם, המצרים, ישלמו שכר עמל הכפיים של עבדי ישראל, 60 ריבוא עבדים כפול 400 שנה. המצרים ביקשו זמן לחשוב שלושה ימים, ולא שבו עד היום. ואם תשאלו מנין לגיבן הזה חוכמה כל כך גדולה. התשובה פשוטה: הכל בזכות אמא שלו פסיסא, שבנתה את אישיותו, שאין חכם ונבון כמוהו. וכך הוא צמח לאילן מפואר של חוכמה ויראת שמים מבלי רגשי נחיתות על כי גיבן הוא. גם במקרה שלכם, אני אומר דבר דומה. מי יודע איזה שכל במבריק ואיזו נשמה מופלאה נטועים בנוף הזה שיש שטוענים שאין לו ידיים ורגליים. מזל טוב, מזל טוב ושיהיה לברכה". חלפו להן שמונה שנים.

הרב ז. הגיע לחתונה משפחתית בירושלים. לפתע ניגש אליו ילד כבן 7 ושאל: כבוד הרב האם אתה מכיר אותי? חזר ז. נוהג להשיב לילדים "כן, אני מכיר אותך רק תזכיר לי מהיכן". "אתה היית הסנדק שלי" השיב הילד המתוק מבית מבט חד עם זוג עיניים נבונות.

"אתה אביתר!! אני לא מאמין, היכן אתה לומד? באיזה סוגיה? נו ומה אומר רש"י, ומה מקשה עליו התוספות? נו ואיך הריטב"א מיישב זאת? ורבנו חננאל? אוי, אוי, איזה תלמיד חכם אתה אביתר" סיכם הרב.

אחרי דקות ארוכות של פלפול תלמודי, אחז הרב ז. את ידיו של אביתר הקטן ופרץ עמו במחול סוחרף לצלילי התזמורת. "כיצד מרקדין לפני הכלה".

גרציה ואליעזר מחו מרחוק דמעה לא אושר, אביתר המוכשר שלהם, עם יד אחת בריאה ויד אחת תותבת, עם רגל אחת בריאה ורגל אחת תותבת, רקד בקצב מעורר כבוד, כאחד הגדיים הזריזים שבחבורה, עם גדול הדור. כן זה שנתן להם עצה שכולה אומרת כבוד לתורה, והודייה למי שאסר והיה העולם.

כן, כן, ראוי ללכת ולהדגיש, באולטרא-סאונד ראו, אבל לא ראו כמו שצריך, וגם אם ראו כמו שצריך, מי אנתו שנכניס עצמנו לכבשן ההנהגה של ריבון העולם, שמחליט בסופו של כל הריון עם כמה איברים יולד התינוק. אל תבטחו באולטרא-סאונד, שאין בו תשועה. התברכו מגדולי הדור ותוושעו.

אם יש ברשותכם סיפור מרגש בעל משמעות הטומן בתוכו דברי מוסר, הנהגות או חוכמת חיים, אנא העבירו למערכת העלון. טל': 054-7743834

